

Előfizetési ár:

Egész évre	4 K.
Fél évre	2 K.
Negyed évre	1 K.
Egyes szám	20 l.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZAGOS ERDÉSZETI EGYESULET.

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskívánlat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Kitüntetés.

A csemetekerti talajművelés új iránya. (Lonkay Antal.)

Öslénykori fák. (V. S.)

A golyó pusztításai az erdőben.

Gazdasági tanácsadó: Mire ügyeljünk állatok vételénél. (Kukuljević József dr.) — A vetőgép használatának előnyei. — A házinyúltenyésztők országa szövetsége. — Szalmavédők gyümölcsfákon. — Gyepfüvetés ősszel.

Különfélék: Faragó Béla cs. és kir. udvari szállító. — Hiéna kutyák. — A legkisebb gerinces állat. — Boldogulás útja. — Vadászat jótékony célra. — Üvegmemű tisztítása. — Forró vagy jeges ételek és italok. — Időjelzés.

Szerkesztői üzenetek.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Tárca. Lopott boldogság. (Stentáné Bapcsányi Vera.)

Kitüntetés.

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére *Török János* főerdőőrnek állandó nyugalomba helyezése alkalmából, sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálata alkalmából elismeréseül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bad-Ischlben, 1910. évi augusztus hó 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Khuen-Héderváry s. k.

*

Török János főerdőőr, a ki 1850. évi május hó 21-én Selmeczbányán született, 1866. évi július hó 1-én a zsarnóczai erdőhivatal kerületéhez tartozó geletneki erdőgondnokságnál kezdte meg állami szolgálatát. Katonai kötelezettségének lerovása végett 1870. évi október hó 1-én a cs. és kir. 26. számú gyalogezredhez vonult be,

hol őrmesteri rangot ért el; részt vett a boszniai hadjáratban és jogosult a hadi-érem viselésére is. Katonai szolgálatának teljesítése után ismét az államerdészet szolgálatába lépett s a lipótvárosi erdőhivatal kerületében nyert alkalmazást, hol 1874. évben erdőőrre, 1894. évben pedig főerdőőrré nevezetett ki s ebben a minőségben teljesített nyugalomba helyezéseiig elismerésméltó szolgálatot.

Török János főerdőőr tehát közel 43 évig állott megszakítás nélkül tényleges állami szolgálatban, mely hosszú idő alatt mindig a legbuzgóbban és legodaadóbban teljesítette kötelességét s még az utóbbi időkben is daczára eléggé előrehaladott korának, nem volt az a nap s nem volt olyan rossz időjárás, a melyben a reá bízott teendőket nem a legnagyobb pontossággal teljesítette volna, úgy, hogy a fiatalabb erdőőri személyzetnek mindig példányképpül szolgált. Felebbvalói irányában mindenkor a legnagyobb tiszteletet tanúsította s mintaszerű családi életet élt. A néppel szemben tapintatosan, de a mellett a kellő erélyvel tudott eljárni, úgy, hogy a nép bizalmát és tiszteletét is kiérdemelte.

Most, midőn *Török János* hosszú, eredményes és hű szolgálata után állandó nyugalomba vonult, a királyi kegy oly férfit tüntetett ki, a ki erre minden tekintetben érdemes és méltó.

A csemetekerti talajművelés új iránya.

Irta: Lonkay Antal.

(Vége.)

Ha a gabona már annyira felnőtt, hogy az eső a sűrű növénytömegben inkább csak átszűrődik, a talajt nem képes levernü és felső porhanyó rétegét tömíteni, akkor a boronálás szükségessége is elmúlik, annál is inkább, mert a felnőtt növényzet maga is képes a talaj nedvességét megtartani.

Ez a száraz, öntözés nélküli talajművelés, melynek fő szabálya: a megművelt talaj alsó részének tömörítése s legfelső sekély rétegének folytonosan porhanyó állapotban való tartása.

S most áttérhetünk csemetekertjeinknek ez új módszer szerint való művelésére.

Csometekertjeinkben tavasszal és ősszel szoktunk vetni.

Az eddigi módszer szerint tavasszal megvártuk, míg a csometekert talaja megszikkadt, ezután ásókkal jó mélyen felforgattuk, meggerelyéztük s a magot elvetettük.

E megműveléssel tulajdonképen hibát követtünk el. Először is megvártuk, míg a talaj téli nedvessége jó-részt elpárolgott, azután az ásással még inkább szellőztettük és szárítottuk talajunkat s oly mély rétegű porhanyós és üreges talajréteget állítottunk elő, hogy abban az altalajból felszivárgó nedvesség hatástalanul elveszett s ha a vetésünket száraz idő követte, az elvetett mag nagyon is hézagosan csirázott.

Hogy tavaszi vetéseink mégis elég gyakran sikerülnek, annak tulajdoníthatjuk, hogy erdős vidékeinken elég gyakoriak a helyi esők, melyek a mélyen felporhanyított talajt nedvességgel megtöltik.

De a tavaszi vetéseknél egy másik szempont is figyelembe veendő.

Tavaszi nyíltával az erdőgazda legfőbb gondja, hogy ültetéseit mielőbb, akkor fejezze be, a mikor a talajnak még meg van a téli nedvessége, mi a frissen ültetett csometék megeredését biztosítja. De a csometekertjeit is korán kell bevetnie, mert, ha későn vet, új vetései szárazságtól silylenek s a kikelt csometék őszig nem képesek megerősödni. Sokszor az erdőgazdának épen tavasszal, a mikor a mezei munka is sürgős, kevés a munkása s a korlátolt munkaerővel azt sem tudja, hogy ültessen-e előbb vagy vessen.

Ezen a bajon volna hivatva az új művelési mód segíteni. Aránylag kicsiny csometekertjeinkben ugyan nem alkalmazhatunk drága talajtömörítő gépet, de az új amerikai művelés tanulságait másként fordíthatjuk hasznunkra.

Ugyanis, ha a talajt ősszel műveljük meg, a föld tavaszig minden talajtömörítő nélkül is megülepedik.

Az új módszer szerint a csometekertek művelése következőleg történék.

Ami táblát, melyből a csometéket tavasszal kiszedjük, ugarban szoktuk hagyni. Ezt az ugartáblát a csometék kiszedése után kapával elegyengetjük s nyár folyamán, a hányszor csak erősen begyomosodik ismételve megkapáljuk. Ősz felé, körülbelül október elején az egész táblát megtrágyázzuk, rendszeresen, mélyen felássuk, begereblyézzük, az ágyakat kitapossuk; egy szóval az egész ugartáblát úgy műveljük meg, mint eddig tavasszal vetés előtt szoktuk tenni.

Tavaszi nyíltával csak addig várunk, míg a teljesen megművelt ugartábla felső rétege megszikkad; ekkor az ágyakat kapával sekélyen megporhanyítjuk, meggerelyézzük, vetőhornyokat húzunk és vetünk.

Ez eljárással azt érjük el, hogy az ősszel apróra megművelt talaj a tél folyamán megülepedik s az olvadó hónap minden cseppjét magába szívja. Tavasszal csak egy pár ügyes munkásnak felhasználásával a talaj felső rétegét megporhanyítjuk, azaz a megülepedett talajban egészen a levegőig kialakult hajszálcsöveket a talaj felületén a felporhanyítással tönkretesszük s ezzel az altalajból felszálló nedvességet csakis a felporhanyított és bevetett felső talajréteg javára konzerválva, a bevetett mag egyenletes kikelését még száraz tavasz esetén is biztosítjuk. E mellett igen fontos ama körülmény, hogy a legtöbb munkaerőt igénylő talajmunkát ősszel kényelmesen elvégezhetjük, a tavaszi vetési munkát egy pár munkással korán befejezhetjük s ugyan csak korán kikelt csometeink őszig jól megerősödhetnek.

Az őszi csometekerti vetéseket úgy végezhetjük, mint eddig tettük. Hisz az ősszel vetett mag csak tavasszal kél ki s tavaszig a talaj megülepedik s téli nedvességgel is megtelik.

Az őszi vetések tavaszi kezelésénél azonban nem porhanyíthatunk, mert különben a bevetett magot ka-

TÁRCZA.

Lopott boldogság.

Irta: Szántóné Bapcsányi Vera.

Hirtelen beállott esőzések minden átmenet nélkül hűvösre változtatták a még nem rég meleg napokat. Reggelként fehér köd ereszkedett a hegyek ormaira, melyek egy-egy foszlánya még azután is végig húzódott a keskeny völgyek hosszában, ezüstös harmatba vonva a bokrokat és ezeket körülfonó ökörnyál vékony fehér szálait.

A lekaszált sarjú helyébe lilaszín kikerics lepi el a tisztásokat s habár a fák még megtartották dús, zöld lombzatukat, a szemlélő figyelmét mégsem kerüli el a változás, mely az erdőben rövid néhány nap alatt végbe ment. Az első hűvös éjszakák óta mintha valami ideges nyugtalanság lappangana a levegőben: csupa sejtelmes

hangulat itt minden, melyet inkább érezni, mint látni lehet.

Az erdő koronás királyai most tartják nászukat...

Terjedelmes, nagy darabon csak ketten uralják az erdőt. Mindkettő egyformán daliás és erős, ha bőgő hangjukat megereszti, egyforma harsogó erővel tölti meg a hegyet-völgyet s heves dobogásba hozza szépeik szívét.

Félelmes erejük és harci kedvük elől már eleve — a rigyetés első idejében — más pagonyba vonultak a gyöngébb vetélytársak, csak egy-egy gyöngye hatos húzódott meg a sűrűben, gyáván bujdosva az erős előtt s kit az jelentéktelen voltáért figyelemre nem méltatott.

A keleti ég peremén halvány-lilás fény tör utat magának s csak gyöngén világítja meg a hegyoldal cserjését. Túl a tisztás mögött csülkők halk kopogása hallatszik, közbe mintha valami óvatos kéz utat törne magának az egymásra hajló ágak közt; meg-megáll mintegy figyelve, majd ismét előre tör. Végre kibontakozik

pálnók ki. Hogy tehát az őszi vetések talajának az elpárolgását lehetőleg megakadályozzuk, az őszi vetéseket jegenyefenyő galyakkal takarjuk; e galyak s az azokról lepergő tűk fogják helyettesíteni a felső porhanyó réteget s fogják az elpárolgó nedvességet felfogni.

A csemeték kikelésé után úgy az őszi, mint a tavaszi vetésekben a sorok között azonnal kapálni kell s egész nyáron át a kapálgatást ismételve s még a gyomlálást is kapával végezve s illetve a talaj felső rétegét folyton porhanyón tartva, sohase lesz szükségünk az öntöző kannára s csemetéink fejlődésével és növekedésével mindenkor meg leszünk elégedve.

Ha csemetekertjeink művelésénél ezen új módszert hozzuk be, a csemetekertek helyének megválasztása se fog többé oly gondot okozni, mert az öntöző víz közelségére nem kell tekintettel lennünk.

E közleményemet olvasva, sokan fognak fejcsóválva tamáskodni; én a sikerben biztos vagyok, a ki nem hiszi, próbálja meg.

Őslénykori fák.

A sequoiának nevezett fa-óriások képezik utolsó maradványait annak a vegetációnak, mely az elmúlt korszakokban az északi földgömb mérsékelt égövei alatt volt elterjedve, de a jégkorszakban kiveszett ez utolsó fennmaradt emlékek kivételével. Különös nevöket — sequoia — a híres botanikus Endlicher adta nekik egy Sequoia nevű félvér indiánus tisztelőt, a ki az indián nyelvnek abéczejét és írásjeleit megalkotta. Ma e ritka facsoport elterjedése, mely virágkorát a tertiár korszakban élte, tanuja volt az emberi nem fejlődésének, s árnyékában óriási mastodonokat és dinotheriumokat látott pihenni, Észak-Amerika csöndes tengeri vidékének egyetlen pontjára, a Sierra Nevada hegység nyugati lejtőjére szorult. Csak 1600—2600 méter magasságban

szétszórtan láthatók még példányai a Sequoia gigantéának túlelvő erdők közepette.

A korábbi geológiai alakulatok idejéből fennmaradt összes természeti emlékek közt a sequoiák a legmegkapóbbak, a legfenségesebbek. Minél távolabb közeledünk délről észak felé, annyival mélyebben találjuk az óriási fák tartózkodási helyét, mint hogy ha klimatikus szempontból kedvező fekvéseket gondosan a hegy süpedeikeiben választották volna ki. De mindamellett bámulatot kelt, hogy ily hatalmas fák hogyan daczolhattak ennyi időn át az idő főgával és az időjárás veszélyeivel, mert hiszen legmagasabb életkoruk csekély és hozzávetőleges számítással 2000 évre, mások szerint meg éppen 6000 évre tehető. Ott álltak már a Sierra Nevada hóborított csúcsain, mikor a népvándorlás megbuktatta a római birodalmat és Amerika korszakalkotó fölfedezése sem változtatott semmit rajtuk, ép oly kevéssé, mint a hogy ma is méltósággal tekintenek alá az utánok jött települőkre.

Valóban a sequoiákat halhatatlanoknak lehetne mondanunk, mert nincsenek a fa életét befolyásoló betegségeknek sem alávetve, nincsenek hozzájuk méltó ellenségeik az állat- és növényvilágban sem, melyek mérkőzhetnének velök. Csak a zivatar, a tikkasztó forrás, földrengés és tűz tehetne kárt bennök, vagy emberi kéz semmisíthetné meg őket. De ezek a veszélyek is a minimumra látszanak redukálva, mióta az ember védelmébe vette őket.

Bámulatos tények, hogy a fák csekély kivétellel oly szépen és épen maradtak fenn hatalmas, gyertyaegyes törzseikkel s szép koronáikkal. Égés nyomai ugyan nem ritkán láthatók öreg törzseken és taplós kérgük itt-ott el van szenesedve, meg van pörköelve. Hála azonban sokszor 40 cm. erős védő kérgüknek, a fák a tűztől legtöbbször megmaradtak kimélve. S mivel az ágak is csak jelentékeny magasságban kezdődnek, tehát csúcsaikat

s teljes pompájában áll meg a tisztás szélén. Ő az, az erdők királya! Büszke fejét előre nyújtja, egy ideig kémlelve neszel, orriyukai kitágulnak, úgy fogja fel a szemközt fuvó szelet. Semmi veszedelem.

Testének körvonalai bele vesznek a sötétségbe, de a mint büszkén magasba kapja fejét, hatalmas tizenhat ágú koronája élesen válik ki a derengő égboltozat háttéréből.

Mögötte a cserjésben áll háreme. Nagyobb részét úgy szedte el az elűzött riválisaitól. Csendesen, egykedvű nyugalommal ropogatják a bokrok hajtásait, hisz jól tudják, hogy szerelmes uruk féltékeny éberséggel őrködik felettük, ki most először csak gyöngén, enyelegve kezd rá nászdalára, majd harsogóbbá lesz hangja, végre teljes erejéből bele bögi izzó szenvedélyét a rengetegbe. Hirtelen megtorpan. A túlsó hegyoldalban mintha visszhangja támadna: ott is felhangzik ugyan olyan szenvedélyvel a nászadal. Ő tudja, hogy nem visszhang.

Daczosan szegi hátra a fejét, most már szakadozott, rövid hangokban felel, azonban hatalmas teste meg-

feszül az izgatott várakozásban; időnként ideges remegés futja át izmait és ismét daczosan belebögi — most már féltékeny — szenvedélyét. A mit erre onnan túlról felelnek neki, teljesen kihozza sodrából.

Először egy vizsga pillantást vet a mögötte csendesen meghúzódó háremére, aztán rövid ugrásokban közeledik arra felé, honnan vetélytársának kihívó hangja hallatszik. Egyszerre szemben találják magukat egy tisztás szélén. Egy pillanatig mozdulatlanul szemlélik egymást, de aztán hirtelen földre szegett fejjel egymásnak iramodnak. Koronáik — e félelmes fegyverek — hangos csattanással ütődnek össze. Elkeseredett, élet-halálra szóló küzdelem ez a két egyformán erős ellenfél között. Körülöttük felszakad a bársonyos gyepp, a mint formás lábaikat neki feszítve egymásra törnek. Koronáik ágai néha a küzdelem hevében összekapcsolódnak, egyideig egyik sem bírja mozdítani fejét, a mi még nagyobb haragba hozza a nemes ellenfeleket. Izomzatuk e természet feletti erőlködésben megfeszül, erős nyakuk még izmosabbnak látszik, mozdulatlanságában egy pillanatig

nem könnyen érhetőek lángok. Továbbá biztonságukra szolgál a meggyuladás és a tűz továbbharapozása ellen a tüzet nem fogó, éghetetlen szurok. De a viharokkal is dacolni képesek erőteljes, rugalmas sudaraik, csak lombkoronájukat tépdési meg a szél, a mely a hervadt galyakat megkopasztja s szétszórja, a friss hajtásokat ellenben föltámasztja és megedzi úgy, hogy esőtől, szél-től fölfrissülve díszlenek tovább.

Így nyúlnak fel óriás törzseik, bátran és erejük érzetében a ciprus, ezüstenyő, Douglas-fenyő, sárga és szurokfenyő-erdők közepette, a melyek ugyan magasságban néha magok is elérik a sequoiáját, kerületben azonban soha sem versenyezhetnek velők. Mint rengeteg oszlopok törnek a magasba, talpjaiknál kerekre duzzadva ott, a hol göresös gyökereik bütykökké kezdenek vastagodni. Magasságuknak jó egyharmadát azután a fák simák, ágatlanok s csak ott kezdenek elágazni a törzstől részint erős ágakká, részint gyöngö vesszőkké. A törzs azonban azon túl is megtartja egyenletes vastagságát még körülbelül félmagasságig s azután feltűnő rohamossággal vékonyul egész a rövid csúcs-hajtásig. Míg a fiatalabb, talán száz éves életkorú fáknál a karsú és szabályos tetők gulaszerűen csúcsosodnak ki, s zárt növéssükkel gyönyörködtetik a szemet, addig az idősebb példányok hatalmas tornyozatai elvesztik ezt a szép szimmetriát, hegyeiktől és a koronák oldalágaitól megfosztva, szabálytalan, hézagos és hiányos külsőt kapnak a megrikulás folytán, a mi jele a magas kornak és a fák megkésett növényének, melyek inkább vastagságban, mint magasságban gyarapodnak.

Semmi kétség benne, a sequoiák korát és szépségét leginkább a roppant erős és karsú sudarak testesítik meg. Ezek imponálnak a nézőnek is legjobban. Terjedelmük és köbtartalmuk igen jelentékeny s magasságuk óriási. Csak ismert, megszokott méretekkel való összehasonlítás révén nyer a szem fogalmat nagysági viszo-

nyaikról. Fahéjvörös héjukat hosszú, függélyes vájak szelik végig, melyek alig kereszteződnek. A kéreg rostosan likacsos és pikkelyes s az ujjak közt eldörzsolhető, a fa világosvörös, igen könnyű és csekély értékű. Ott helyben mint épületfát használják, főként azonban nagy mennyiségben dolgozzák fel zindelynek, sőt a czeruzagyártásnál is értékesítik. Ha a sárga nap-sugarak a törzsekre esnek, világos narancsszínű tónust nyernek, mely a fatön rózszaszinbe és fehérbe megy át. A kékeszöld lombzat hosszúkás, hegyes, bőrkeményesgű pikkelyekből áll a hasonló színezetű ágakon, melyek rendkívül buján sarjadnak s csokros külsőt kölcsönöznek a galyaknak. A tojásformájú tobozok alig láthatók, oly kicsinyek s a fa rendkívüli magassága miatt alólól meg sem különböztethető, vajjon a korona tű- vagy lombleveléket produkál-e?

A sequoia bokorszerű galya örökzöld, de évek múltán elhal, aransárgává vagy bronzpirossá hervadva, míg a zsenge ág a lombpikkelyeket kihajtja s a vörösbarna kéreg barázdássá válik. E miatt a sequoiák nemcsak hatalmas szálfáikkal keltenek impozáns benyomást, hanem csillámló aranypiros és kékeszöld színtónusaikkal is rendkívül szépen válnak ki a tülevelű erdő sötét háttéréből. Mint egy székesegyház boltozata alatt, úgy állunk terebélyeik alatt, melyeket fűszeres ciprusillattal tölt be.

Némely törzs belül ki van égve s üreges, mint egy láteső, melynek belsőjén át a kék eget és a tető zöld koronáját pillantjuk meg. Mivel a tűz csak a belet hamvasztotta el, a koronát a cambium-réteg tovább táplálja. Ugyanez áll két úteltározó s közepén átjárást engedő törzsről, a Wawona- és Californiáról, a melyeken át szekerek közlekednek. Egy ledől, gyökereiből kitépett törzsről, a Monarchára hágesók segítségével lehet csak feljutni. A szekér bakjáról nem lehet elérni törzse derekát. Más példányok ismét azért figyelemreméltók,

olybá tűnik a küzdő csoport, mint két bronzba öntött kolosszus; és midőn az egyik ügyes rándítással kiszabadítja a fejét, újból előlről kezdődik az elkeseredett küzdelem s észre sem veszik, hogy ez alatt, nem is olyan messze tőlük, egy harmadik meglöpja boldogságukat.

A tehenek még mindig nyugodtan legelészvé várják uruk visszatértét. Elöl az öregebbek, a tapasztaltabbak, hátul, valamivel távolabb a többiektől áll a hárem legbecsesebb és legszebb virága. Még csak kétszer hullatta el lombját a rengeteg és kétszer borult ismét virágba fölötte a som és galagonyabokor, csak most először hajtja őt valami eddig nem tapasztalt kényszerítő ösztön a hárembe és csak most először értette meg egy idő óta, mitől lett hangos alkonyattól napfelkeltéig a rengeteg és miről zeng daliás urának szerelmes szava. És a míg nyugodtan figyel a küzdők dühös dobogását, mögötte egészen közel a cserjésben megzörren a száraz ág s egy fiatal szarvas feje bukkan elő, figyelve a bokrok közül. Homlokát még csak egyszerű hatos korona

diszíti, szemeiben azonban ott lobog már az ifjú, szilaj szenvedély.

Első pillanatban menekülni próbál a megriasztott fiatal üsző, de mintha csupa kaczer számításból, nem a küzdő urához oltalomért, hanem ellenkező irányba menekül, hol néhány merész ugrással utóléri szenvedélyes üldözője.

— Kicsi néni, ha nem hallgatod meg könyörgésem, emgem úgyse, itt szemed láttára bolondot csinállok.

— Mintha bizony eddig egyebet csináltál volna.

— Az más. Ha meg nem hallgatsz, olyat teszek, a mit kétszer nem lehet megcsinálni, mert utolsó lesz életemben.

— De hát legyen eszed fiú, egyébként hogy merészszel velem erről beszélni?

— A legfőbb törvény: a természet parancsánál fogva.

— Úgy? Hát a becsület és hála?

— Első sorban jövök én, én meg mindenek előtt

mert félre vannak növe. A legnagyobb sequoia Mariposában a Grissly Gigant. Ennek magassága 90 méter, kerülete 29 méter, átmérője 9.4 méter. Magasságban azonban ezt még túlszárnyalják más sequoiák, melyek 100 méternél is magasabbak. 43 lépés kell egy-egynek körüljárására s 12 lépésre vetik szélességükkel árnyékukat. Egy ily fa első és legizmosabb ága 60 méterre áll a földtől, 7 méter kerületű és 2 méter átmérőjű. Mindössze egy millió sequoia létezik Mariposában, köztük 627-nek kerülete 20 méter s magassága 80 méter.

Erő, nagy életkor és magasság a jellemző tulajdonságai a sequoiáknak. Az ember szinte eltörpültnek érzi magát mellettük, de azért fölemelő érzettel tölt el nemzedékeket túlélő virágzó életük. Hány csatát vívtak e faóriások az elemekkel s állották ki azt győzedelmesen, mily sok veszélyvel álltak már szemben, a nélkül, hogy megtörték volna. Mily makacs ellenállást, mily edzett türelmet tanúsítottak századokkal szemben! Történetük magának az emberi nemnek a története! Nagy és fenséges e példa, melyet a természet e monstruozus élő fáiban szemünk elé állít; mert multat, jelent és jövőt egyesítenek ezek a létökben s mutatják, hogy a létezőnek nem okvetlen szükség elmúlnia. Valóban oly régieknek, oly őskoriaknak tetszenek előttünk a sequoiák, mint akár Assyria őstemplomai, a középkor porladó váromjai s még mindig nem töltötték be rendeltetésüket, még ma is folytatják életüket, mint folyton megifjodó patriárák a növényvilágnak. Nem is tudjuk megmondani, mikor vár rájuk az elmulás, oly frissek, zöldelők minden új tavasszal. Igazán úgy jön, hogy emberfölötti lényeknek képzeljük e roppant fákat, a melyekbe a halhatatlanság szelleme költözött. Tisztelet, hódolat fog el előttük s úgy tekintünk fel rájuk, mint a germánok tekintettek szent fáikra. Megértjük általuk, mit jelent a természet csodáinak áhítatos imádata. V. S.

A golyó pusztításai az erdőben.

Ropognak a puskák a gyakorló tereken, porzik a föltúrt talaj a czéltáblák alatt s lóbálva inti le az eltévedt golyót a jelzőtárcsa. Ki gondol azonban ilyenkor arra, hogy minden czéltévesztett golyó esetleg a közvagyron károsodásával járhat s tönkre teszi az erdő ültetőjének, használójának egy-egy reményét, gyilkosan fúródik bele a legszebb szálfába, melynek értéke sudarának tökéletes épsége, sértetlen egészsége?

Az erdő költője, a franzia André Theuriet, meghatározó szavakban beszéli el, hogyan szerette ő meg a fákat? Egyik tanítója mint iskolásfiut azzal akarta büntetni figyelmetlenségéért, hogy egy napra magához rendelte dolgozni. A munka abból állott, hogy kis fákat kellett a tanító kertjében egy domb oldalán elültetni. A gyerek hozzálátott a munkához, de látva, hogy tanítója szórakozott, úgy akarta megtréfálni, hogy a csemetéket gyökereikkel fölfelé ültette a földbe s ő jót nevetett magában a várható hatáson.

De ez nem úgy történt, mint gondolta. Tanítója nyolcz nap mulva szeliden félrevonta s e szavakat intézte hozzá: «Nem büntetlek meg újból. Meg akartál tréfálni, ez az egész. Nem gondoltad meg, hogy megölöd a fákat s hogy ok nélkül megölni a fát bűn. A régi törvény büntette az ilyet. Hasonló cselekedetért négy-száz frank büntetés járt, esetleg két hónapi elzárás. A fa védelmezője a földnek, oltalma a lakásnak, szabályozója a folyónak, jótevője az egész vidéknek. A fa oly barátunk, melynek értékét minél jobban ismerjük, annál többre becsüljük.» És így tovább; a jó tanító részletesen magyarázta meg a fának minden jó szolgálatait. S mikor elhallgatott, André Theuriet szemében könnyek csillogtak, ezentúl megszerette a fákat s föltette magában, hogy másokkal is megszeretteti.

Ez a példa ötlük eszünkbe, mikor a golyónak az erdőben végzett pusztításairól akarunk szólni.

tégedet akarlak és csak azután következnek sorrendben az említett társadalmi sallangok.

— Megfeledekezel a tiszteletről, melylyel rokonod és jóltevőd iránt tartozol?

— Eh, a ki az ő korában azt képzeli magáról, hogy egy tizennyolcz éves fiatal asszonyt boldoggá tehet, az bolond, bolond pedig ne várjon tiszteletet.

— Ne folytasd, nem birom hallgatni káromlásodat, inkább kimegyek innen.

— Nem, nem engedlek, itt kell maradnod, míg meghallgatsz. Az előbb kértelek, most parancsolom. Azt se bánom, hogyha haragoddal sujtasz, azért te mégis az enyém vagy, nekem teremtetek, csak valami ostoba véletlen juttatott nagybátyám feleségéül. Hát nem érzed ennek a lehetetlen házasságnak megszégyenítő voltát, hogy a legocsmányabb bünt követted el, midőn fiatal életedet ehhez a korhadó múmiához kötöd?

— Szólj, ki számára tartod szemed ragyogó fényét, kiért nyilnak mosolyra csókos ajkaid; minek neked bübajos szépséged és viruló ifjúságod, mikor nincs, ki

érdeme szerint méltassa? Minek neked arcod hamva, ha nincs, ki forró suttogásával rózsákat fakaszszon rajta és minek hajadnak lágy selyme, hogyha beczező kéz nem érinti, szomjas férfiak soha bele nem temetkeznek, hogy magába szívja észbontó illatát s megmámorosodjék tőle.

Sok törvényt alkottak és ismét leromboltak az emberek, de csak egy az igazi, mely öröktől-örökig fennáll: az, melyet a természet ősidőktől fogva ránk szabott. E törvény azt parancsolja: szeressük egymást, míg tart életünk rövid nyara s engem teremtett számodra szerelmes párodul...

Az egyik jelenet elvonultan a kíváncsi emberi szemektől erdők rengetegében, a másik az Erzsébet-körút egyik bérpalotájának első emeletén, egy neves kriminalista lakásán játszódott le. A természetnek ugyanazon játéka mindkettő, csak különböző beállításában remekel.

Hány szép fánk esik áldozatul a halálos golyónak évről-évre, hamarjában meg sem tudnók mondani. A pusztításnak és kártételnek ezt a formáját még alig tanulmányozták fontosságához mérten, pedig kétségtelen, hogy ez a veszély nőttön nő és mind több egészséges szép fát követel áldozatul.

Közönséges és mindennapi ellenségei ellen a fa jól védekezhetik s igen sok esetben képes tökéletesen helyreütni a benne okozott kárt. A golyóval szemben azonban nincs védelme.

Rendes sebeiből majd mindig önmagától gyógyul a fa, akár aktív forradás, azaz heg képződése útján, akár passzív, a feltárt szövetek kiszáradása útján, melyek tannin, szurok- és gyantareteg kiizzadásával vonják védő burok alá a megsebzett felületet.

Nem így a golyó, mely valóságos hasadékokat, lyukakat hasít a szétroncsolt és halálosan sebzett szövetbe. Ez ellen a veszedelem ellen a szegény fa semmit sem tehet. Gyógyíthatlan sebe gombák, bakteriumok, élősdilények fészkévé válik, elveszti kereskedelmi és ipari értékét, úgy, hogy rossz tüzelőfánál egyébre nem lesz használható.

Sok czéllövő tér torkollik be dombok oldalán egyenesen az erdőbe, mások az erdő közvetlen szomszédságában vannak. A rosszul kilőtt vagy visszapattanó golyó jobbra-balra kiszámíthatatlan pusztítást visz végbe s ezeknek nem állhatja útját a czéllövészeti szabályok által előirt hatméteres védfal. A golyó visszapattan a megfagyott földről; vissza a víz, a hó, a mocsaras felületről. A kövön megtörik, elmorzsolódik részben. Különösen a gyors fekvő lövöldözéseknél ugorják át a golyók igen gyakran a védfalat. Különböző irányokban távol álló fákat, tetejüktől törzsükig különböző magasságokban érhet így a golyó. Sok fiatal irtás ilyen gyakorlatok után össze-vissza lövöldözöttnek látszik, tönkre van téve.

A sima kérgű bükknél a hegedés nehezebben megy végbe, mint a tölgynél. A seb ritkán gyógyul be egészen. A forradási felületek nem érnek össze, a fa fedetlen és meztelen marad. A gyantás fáknál a seb még veszedelmesebb, mint a lomblevelűeknél. Minden résből bőven izzad ki a gyanta s lerakódásai lehetetlenné teszik a külső hegedést. Fapusztító rovarok egész serege lepi meg az ilyen fákat, melyek nem védekezhetnek, sőt szomszédjaikra nézve is fenyegető veszedelem forrásává válnak.

Tudjuk, mily csekély és figyelmet sem érdemlő az ily esetekben adott kártalanítás. De hogyan is volna lehetséges a kárt pontosan megállapítani? Rendszeren a baj csak későn fedezhető fel. Sőt vannak olyan kártételek a fák tetején, melyek egyáltalán nem is láthatók. Pedig a kártérités iránti panaszok érvényesítése rendszeren záros határidőhöz van kötve.

A czéllövési és hadgyakorlatok bizonyára szükségesek, ezek nélkül nem volna kiképezhető tökéletesen a hadsereg a lövésben, a minnek jelentősége harcászati szempontból ma már oly rendkívül fontos. A bajok orvoslását tehát azokon a határokon belül kell keresni,

melyek lehetővé teszik a katonai gyakorlatok szabad kifejtését. Soha sem volna ellenben megengedendő, hogy az erdő czéllövő terek háttéréül szolgáljon, a védőfalakat pedig legalább is tíz méter magasságban volna szükséges megszabni.

A hadügyminiszterium, a földmivelési kormánylyal egyetértőleg a katonai véderő nagy érdekeinek csorbítása nélkül tehetne oly intézkedéseket, melyek erdőállományunk védelmét fokozott mértékben alkalmasak biztosítani s ezzel megmentik a nemzeti- és a magánvagyont az érzékeny károsodásoktól: mert bármilyen tekintettel legyünk is a hadsereg fontos hivatására, nem lehet felednünk, hogy az erdő is egy hadsereg, melynek katonái a fák, a nemzeti föld védelmére hivatva.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: *Hreblay* Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Mire ügyeljünk állatok vételénél. Legutóbb kimenne egyik nagy állattenyésztést űző községembe, legnagyobb meglepetésemre nem kevesebb, mint 11 drb állatot hajtottak fel a községháza udvarába, mindet ázzal a megjegyzéssel: «Uram, most vettük a vásáron és az állat gyanus, sokat bőfög (bőfögés alatt Somogyban köhögést értenek). Mondhatom, első percze meghökkenem e tömeges beteg felhajtástól és úgy éreztem magamat, mintha legalább is belepottyantam volna egy tüdővésztes állatkórházba, a hol egyéb beteg sincs, mint csupa tüdővésztes. Nem akartam hinni, hogy ennyire rosszul állnánk hazánk állattenyésztésével, hogy egyszerre egy községben ennyi pösös állat volna egy vásár lezajlása után. Neki fogtam, megejtettem a vizsgálatot és bizony mind a 11 drbot betegnek, törvényes hibában szenvedőnek találtam. Hogy ez gazdaságilag és állattenyésztésileg mily szomorú jelenség, azt az hiszem, felesleges részletesebben magyaráznom. Mert mit is mond a törvény szavatossági szempontból. Azt mondja: «Az eladó felel mindazon hibákért a vevővel szemben, a melyek az állatban az eladás alkalmával jelen voltak, de a melyeket a vevő külső megtekintésre észre nem vehetett». Tehát szavatosság szempontjából nemcsak a törvényes főhibák jönnek szóba, hanem az állatban rejlő mindazon hibák, melyek az állat értékét csökkentik, avagy használhatóságát befolyásolják, avagy munkaképtelenné teszik.

Ez a körülmény és az, hogy utóbbi időben az «Erdő» igen tisztelt olvasói mind sűrűbben fordulnak ilyenféle ügyekben hozzám szaktanácsért és az állategészségügyi közleményeket igazán behatóan tanulmányozzák, ez teszi kötelességemmé, hogy egyet-mást útmutatásul elmondjak és így igen t. olvasóimat talán e pár sorral nagyobb károsodástól megóvjam.

Közismert dolog, hogy erdészember, hivatásánál fogva a hivatásával járó természetadta viszonyok folytán kénytelen szarvasmarhát tartani, mert hisz várostól vagy községtől rendszerint nagyon messze lakik, sőt hónapszámra nem is jut forgalmasabb helyre,

családjának pedig a jó tejre mint legjobb táplálékra szüksége van, tehát tehenet okvetlen tart. Beleöli talán keservesen összekuporgatott filléreit és a végén bizony sokszor csalódik és családja egészségét is veszélyezteti.

Igaz, hogy erdészember vajmi ritkán fogja csak megközelítőleg is megállapíthatni, hogy tehene, a mit vett, nem-e szenved gümőkórban, mert ahhoz igen alapos ismeret szükséges és orvosi készség, műszerekkel való beható vizsgálat.

Vannak azonban jelenségek, a melyek némileg útba igazítanak és legalább figyelmessé teszik a laikus embert is, hogy jó lesz vigyázni és a vett tehenet szakértővel még idejében megvizsgáltatni.

Egyik főkellék, a mire lehetőleg vételnél ügyeljünk, az, hogy 7 éves és azon túl lévő korú tehenet bármilyen szép legyen a tőgye, ne igen vegyünk meg, mert ebben a korban az állat már ki van zsarolva, szervezete nem oly ellentálló és így könnyebben fogékony minden betegség iránt, a netalán benne lévő betegségi csirák pedig rohamosabban rombolják szervezetét. A 7 éves tehenet arról lehet megismerni, hogy összes állandó fogai megvannak már, sőt az alsó állkapocsban lévő metszőfogak már lekoptak annyira, hogy azokon a fogak koronája már megrövidült, így az ajkfelszínnel a fogak rágólapja szöveget alkot.

Tehát ezt lehetőleg vegyük figyelembe és vegyük ezt zsinórmértékül.

Ne hagyjuk figyelmen kívül az állat szőrzetét, magatartását, nézését stb. Borzalt, fénytelen színű szőrzetű állat rendszeren valamely belső betegségben szenved. Csakúgy, mint a hogy a beteg embert felismerhetjük a ránk tett benyomásból, épúgy irányadó ez az állatnál is. Beesett szemű állat, az olyan, melynek csontjai nagyon kiállanak, beteg állat benyomását teszik. Igaz, hogy erre a legtöbb lelketlen eladónak az a megjegyzése, hogy zöld takarmányon, krumplin, répán tartotta az állatot és azért nincs jókarban, de a mint abrakot kap, mindjárt magához fog térni és ezzel rendszerint félre is vezeti a vevőt, a ki gondolva magában, hogy ez a legkisebb baj, van nekem otthon takarmányom, majd felhizlam. Ha netalán az eladó akarata ellenére és legnagyobb bosszúságára az a tehen a vásár és alkú közepette köhögni merészelne és a vevő ezt hallja és kifogásolja, akkor azzal üti el a dolgot, hogy nagyon poros volt az út, a széna is nagyon poros volt és attól köhög. Jó lesz ilyenkor elővigyázatosnak lenni és az állatot jobban megfigyelni.

Sohasem árt a megveendő állatot az alkú befejezése előtt meghallgatni, vagyis a mellkas mindkét oldalára körülbelül a lapoczka közepének irányáig a fület ráhelyezni és meghallgatni, ha olyanféle lélegzési hangot hallunk, mintha egy papirost dörzsölnénk össze kezeink között, avagy környelve rotyogást hallunk, olyasfélét, mint mikor a káposzta fő, akkor legyünk elővigyázatosak. Sohasem tanácsos az állatot mindjárt a felhajtás után megvenni, mert akkor ki van hevülve és nem állapítható meg, hogy a zihálás avagy fujtatás a nagy hajtástól van-e, avagy azt egy tüdőbántalom idézi elő.

Vételkor figyeljük meg azt is, vajjon a mellkas is végez mozgásokat (kitéréseket be és kilélegzésnél mint a fujtatógép), mert ha a légzéskor csak a hasfal végez kilengéseket, az már gyanus körülmény. Ép egészséges állatnál a légzésnél a mellkas végzi a főszerepet, az a fujtatógép. Mindig tanácsos és ajánlatos minden vételt tanuk jelenlétében megkötni, mert az esetleges pörök-nél nagyon megkönnyíti a helyzetet és gyorsabb lebonyolítást segít elő.

Főleg vigyázzunk azonban arra, hogy a járlatot az eladó mindig azonnal a vásár megkötése után a vevő nevére átírva adja át, mert járlatot visszafogni pénz hiányában és járlat nélkül állatot venni, avagy haza hajtani nagy mérvű állategészségügyi kihágást képez, 200 frtig büntethető, azonkívül per esetén a per ki-menetelét kétséggessé teszi. A legtöbb vevő úgy akar biztosítékot szerezni az állat egészsége tekintetében, hogy a vételárból egy részt vissza fog bizonyos kikötött időre, ezzel szemben az eladó nem adja át addig a járlatot. Ez teljesen felesleges dolog és egyáltalán nem célra vezető. Mert ha az az állat beteg és az orvosilag bizonyítható, úgy ha ki is van fizetve, az értéke megtérül a szavatosság elvének alapján.

De mindezekről eltekintve, ha járlat nélkül vesz át valaki állatot, kiteszi magát annak a kellemetlenségnek, hogy per esetén az állatorvos bizonyítványt sem állíthat ki, mert az állatorvosnak össze kell hasonlítani az állatot a járlaton foglalt leírással és így a per tárgyat képező állat azonosságát megállapítani. A járlatból kell azt is megállapítani, vajjon a szavatosság határideje nem járt-e le.

De kiteheti magát a vevő egy sokkal nagyobb kellemetlenségnek is. Ha járlat nélkül hajtja haza állatját, útközben a csendőr megállíthatja és követelheti, hogy a tulajdonjogot igazolja, azonkívül megeshetik, a mint arra már volt példa, hogy az eladó rossz indulatú ember, szándékosan visszafogja a járlatot és mikor a vevő elhajtotta, feljelenti, hogy a vevő ellopta állatját, vagy elhajtotta istállójából és miután a vevő járlatlalt tulajdonjogát igazolni nem tudja, szerencsétlenségére talán a vételkor tanuja se volt s a mellett hogy állítólagos lopás miatt megbüntetik, elveszti pénzét és a jószágát is, mert a bíróság csak bizonyítékok és tények alapján ítél.

Mindezekből látható, hogy állatvásárlásoknál nagyon óvatosan kell eljárni, hogy károsodásnak ne legyünk kitéve. E tárgyban majd a többi részletekre még vissza fogok térni.

Dr. Kukuljevič József,
m. kir. állatorvos.

A vetőgép használatának előnyei. A mai fejlett iparteknika olyan gépeket szolgáltat nekünk, a melyekkel a legnagyobb pontossággal, sokkal jobban és nagy időmegtakarítással végezhetjük el mindazon munkákat a miket azelőtt kézzel csak hiányosan vagy egyáltalán nem tudtunk elvégezni.

A mezőgazdaságok részére is ma már annyi gép áll rendelkezésre, hogy azok ismertetése mindenestre érdekelni fogja olvasóinkat.

E cikkben a vetőgéppel ismertetem meg olvasóinkat.

Gondoljunk csak a kézivetésre, milyen kellemetlenségekkel van az összekötve. Zsákot e célra nyakunkba vetve s marékkal szórva lépésenként a drága magot, azt sem tudva, ha egy kis szellő fujdogál, hogy nem jut-e kétszer is egyazon helyre a mag, sőt ha a szél erősebb, elviszi azt 4—5 lépésre is, a mit visszajövet nem vehetünk észre s újra oda szórunk. Így az egyik helyen sűrűn fog a mag kikelni, a másik helyen meg semmi. Nagyobb szemű maggal még csak könnyen menne a vetés, de finomabb magot igazán csak jó időben, teljes szélesendben vethetünk.

A vetést meg igazán nehezen tudjuk a föld minőségéhez mérni, mert teljesen lehetetlen a marokkal úgy szabályozni a szórást, hogy mondjuk az egyik földbe kat. holdankint egy métermázsa, a másik jobb minőségűbe meg holdanként egy és fél métermázsa mag jusson. Pedig ez igen fontos, mert a föld tápláló erejét csak így lehet gazdaságosan kihasználni. Tehát a kézzel való vetésnél ezen tényezőt már figyelmen kívül kell hagynunk.

Továbbá számításba kell vennünk azon nagy veszteséget is, a mi azáltal következik be, hogy a felszántott föld felszínére kerülén a vetőmag, a boronálás után abból betakaratlanul igen sok marad, azt pedig a madarak szépen felszedegetik. A betakaratlanul maradt mag különben sem kelne ki.

Ugy hiszem felesleges folytatnom mindazon körülményeket, a melyek a kézzel való vetésnél mindig kétséssé teszik az eredményt. Ezeket mind, egy csapásra legyőzhetjük a vetőgéppel. A vetőgépek közül is csak a *sorbavetővel*, mert a szórva-vető gépeknél ismét csak úgy merülnek fel akadályok, mint a kézzel való vetésnél.

A vetőgéppel tehát szélben is nyugodtan vethetünk. Hegynek fel, völgynek le, rögös földben, mindenütt, szépen, egyformán, a megállapított mennyiségben jut a mag a földbe. Boronálás után nem marad semmi mag takaratlanul, mert a kis barázdákat, a mit a gép húz, a borona okvetlenül betakarja. S a mi a fő, oly nagy területet vetünk be vele naponta, hogy arról azelőtt még csak fogalmunk sem volt. A sorba vetett gabona sokkal szebben fejlődhetik, ha sűrűn kerül is egymás mellé a mag, mert a sorközökben mégis elosztódhatnak. Továbbá vethetünk bármilyen szeles időben is, mert a gépvetésre a szél semmi befolyással sincs.

Ebből a néhány tényezőtől is már világosan látszik a vetőgép fontossága, úgy hogy azok használatát minden gazdálkodónak melegen ajánlhatjuk. Sajnos, hogy mindeddig csak a nagyobb gazdák használták a vetőgépeket, pedig okadatolva van annak létjogosultsága a kiscgazdák, a néhány holdas birtokosok körében is. Igaz, hogy a kiscgazdánál nem törlesztődik olyan hamar a vetőgép, mint a nagyobb gazdaságokban, a hol az év nagy részén át folyton használatban van, de ha több kiscgazda *szövetkezve* együtt veszi meg a vetőgépet és közösen használják, sőt pénzért másoknak napszámra ki is adják, úgy bizony könnyen és hamar törlesztődik az ára.

Tehát ne tartózkodjunk tovább a vetőgépek esetleges *szövetkezeti* vételétől sem, mert a mag és a munka megtakarításon is sokat nyerünk s ha a jó vetés által a szépen kikelt gabona, jól fejlődik, szép magot, nehezebbet is terem az.

Mivel a vetőgép használata a külföldön nagyon elterjedt, a gépgyárosok annyi sokféle vetőgépet csináltak már, hogy azok közül bizony választani nehéz; nehogy tehát a venni szándékozó olvasónk esetleg épen a legrosszabbat vegye meg, jónak tartjuk megjegyezni, hogy lapunk rovatvezetője szívesen jár közbe díjtalanul bárkinék — ha ebbeli kérelmükkel lapunk szerkesztőségéhez fordulnak — hogy mindenki csak oly vetőgépet vehessen, a mely a legjobb gyártmány. (bl).

A háziinyultenyésztők országos szövetsége (Budapest, Csillaghegy) most számolt be félévi működéséről. Jelentéséből megismertük a Szövetség rendkívül gazdag közgazdasági tevékenységét, a melyből csak a következőket kívánjuk kiemelni:

Élénk élet uralkodik a háziinyultenyésztés berkeiben. A háziinyultenyésztők országos szövetsége ugyan nem veri a nagy dobót, de fontos közgazdasági, szociális és népnevelési tevékenységre minden tájékozott gazda előtt ismeretes.

Tóth Ferencz, a Szövetség titkára, a «Háziinyultenyésztők» cz. munkájának ingyenes kiosztásával akkora érdeklődést keltett fel a háziinyultenyésztés iránt, a mely várakozását felülmulata. Reális érték tekintetében ez a mostani érdeklődés sokkal becsesebb a réginél, azért, mert ezeknek a kezdőknek nem ígértek aranyhegyeket, ezek tehát nem 500%-os bázisra alapították kalkulációjukat, hanem csak tisztességes és polgári hasznot, vagy élmezésük javítását várják a nyultenyésztéstől. Ezek az előnyök pedig el nem maradhatnak.

A Szövetség tavasz óta száznál több szegény tenyésztőt juttatott ingyen kiváló tenyésztő anyaghoz.

Tíz helyütt, — legutóbb Marosvásárhelyt és Dicsőszentmártonban a Székelyföldi kirendeltség meghívására, — előadást tartott a háziinyultenyésztésről.

Az ősszel több vidéki városban lesz háziinyultenyésztés kiállítás.

A tenyésztett anyag értékesítése immár nem okoz gondot, mindnyájan tudjuk, hogy Szövetségünk a kiválóan sikerült tenyésztőanyagot tenyésztőállatok céljára, bármiféle állatot pedig levágás céljára kilogrammonként 80 fillérért elősúlyban, tehát a hizott marha áránál jóval drágábban megvásárol.

A székesfőváros központi vásárcsarnokában fentartott vágószékünkben állandóan friss háziinyulat szerezhethet be olesó áron fogyasztó-közönségünk.

Nagy számú gereznák gyűjtése, értékesítése és földolgozása élénkítette az ideai szezon.

A Szövetség 400 ólas, állandó kiállítási jellegű nyultelepét nap-nap mellett az érdeklődők és tanulni vágyók serege látogatta az ország minden részéből.

A tenyésztés iránya és módja számtalan összejöv-

telen és gyűlésen megállapított és a Szövetség hivatalos lapjában, a Csillaghegyen megjelenő «Házinyul-tenyésztés és Értékesítés»-ben tárgyalatott.

A szakirodalom termékei is szaporodtak. Megjelent Machacsek Ferencnek «A belga óriás nyul tenyésztése és ápolása» című munka, a melyre bármely fajta tenyésztőjének nélkülözhetetlen szüksége van és melyet 1 kor. 20 fillérért megküld a Szövetség.

A házinyul-tenyésztés pulzusának veréséről adott rövid diagnózisunkból tehát mindenki az életfolyás élénkségét fogja megállapítani.

Az év első felének alapvető élénk munkája reményi nyújt arra, hogy az év végi eredmény várakozásunkat kielégíti.

A «munka» táplálja reményünket a jövő sikeréhez!

Szalmavédők gyümölcsfákon. Nyulrágás ellen a gyümölcsfákat szalmával körülkötni látszólag kevésbe kerül ugyan, de nem minden körülmények közt helyes és célravezető ez az eljárás. A gyümölcsfák bekötése céljából veszünk körülbelül két marék zsupszalmát, elosztjuk azt egyenletesen a fa törzse körül és két-három helyen fonállal, sással vagy szalmával körülkötjük. Ha ezeket a védő burkolatokat idejében kötjük a fára s tavasszal idejekorán el is távolítjuk és a szalmát a benne fészkelő rovarok miatt elégetjük, úgy a szalmahüvely semmi különös káros hatással a fára nincs. De ha a burkolatot éveken át a fán hagyjuk, a nélkül, hogy azt időnkint megújítanánk, úgy a szalmakötélék számos kártékony, gyümölcsöt pusztító rovar költőhelyéül fog szolgálni; azonkívül a burkolat állandóan beárnyékolja a fa törzsét és kergét és a gyökérfőből új hajtások keletkezését idézi elő. A gyümölcsfáknak évről-évre való be- és kikötözése pedig nemcsak sok munkával jár, de sok szalmát is fogyaszt s így ha tekintetbe vesszük, hogy a fiatal fákat mégis legalább 8—10 éven át be kell kötözni, úgy a szalmakötélék elég sokba kerül. A szalmaburkolat egyébiránt nem is védi meg teljes biztonsággal a fákat a nyulrágástól, mert a nyulak szigorú télen előbb a szalmát rágják le s azután neki esnek a kéregnek. Hódús vidéken pedig a szalmaburkolat nem is elég magas, mert a nyulak a vastag hórétegen járva eléri a fa kergét s azt a kötelék felett rágják le. Kétszeres magasságú kötelék pedig kétszeres munkát és kétszeres költséget is okoz. Hódús vidéken a fákat tulajdonképpen egészen a korona kezdetéig kellene bekötözni, míg olyan vidéken, a hol kevesebb hó szokott esni, elég a 1·25—1·50 méter magas védőburkolat is.

Gyepfüvetés ősszel. A legritkább esetben szoktak ősszel gyepnyerés céljából fűmagot vetni, pedig ez nagyon is célszerű, a mennyiben nemcsak ezzel a munkával marad kevesebb a jövő tavaszra, hanem a fűmag is biztosabban, jobban és sűrűbben kel ki, úgy hogy mire kitavaszodik, már zöldelő kész gyep örvendeztetni a szemünket. A vetést azonban nem szabad későre hagyni; legalkalmasabb időszak erre a szeptem-

ber. Előzőleg a földet többszörös felásással jól elő kell készíteni, hogy a gazt kiirthassuk belőle, a vetés után pedig erősen le kell a talajt hengerelni, mert a laza talajban rosszul kel ki a mag. Vetés után nem szükséges a földet megöntözni, hanem engedjük át a vetőmagot az időjárásnak s akkor a legelső kiadós eső után egyszerre bújik ki az egész fűerdő apró hegye a földből.

Különfélék.

Faragó Béla cs. és kir. udvari szállító őszi csemeteárjegyzéke megjelent és kívánatra azt a czég bárkinék készséggel megküldi. Az őszi magárjegyzék október folyamán jelenik meg, a czég azonban addig is szívesen szolgál levélbeli árajánlattal.

Hiéna-kutyák. Dél-Afrika legveszedelmesebb állatai közé tartoznak a hiéna-kutyák, a melyek még néhány évvel ezelőtt is sokkal több kárt okoztak a búrok nyájaiban, mint az oroszlanok. Most azonban már meglehetősen visszaszorultak észak felé, a hol nagy csapatokban antilopokra és szarvasokra vadásznak, még pedig furfangos ravaszsággal. Az egyik csapat ugyanis üzöbe veszi a kiszemelt áldozatot, míg a másik csapat már előre elrejtőzik olyan helyre, a hol gondolja, hogy az üldözött vad el fog rohanni. Így azután az áldozat két tűz közé kerül, vajmi ritkán menekül meg fáradhatlan üldözői elől. A vadászok azt állítják, hogy ezek a hiéna-kutyák szükség esetén még a bivalyt, sőt az oroszánt is megtámadják s bár több társuk élete árán, de mégis rendszeren legyőzik azt.

Él ennek a hiéna-kutyának egy közeli rokona délkeleti Szibériában is, a melyekről az ottani lakosok szintén azt állítják, hogy a tigrist és a medvét nagy csapatokban bátran megtámadják s legtöbbször zsákmányul is ejtik.

A legkisebb gerinczes állat. A «Science» című tudományos folyóirat szerint a legkisebb gerinczes állat az Ázsia és Ausztrália közt fekvő Philippini szigetek lakói által «Misthtis»-nek nevezett hal, melynek hosszúsága 10—12 milliméter. Ezt a parányi halacskát csak mostanában fedezték fel a philippini szigetcsoport-hoz tartozó Manila sziget Buih nevű tavában. A kis állat majdnem átlátszó s csak itt-ott vannak testében sötétebb foltok.

Boldogulás útja. Spurgeon, a híres angol hitszónok, ki pár év előtt halt meg, híveinek egy csomó nagyszerű tanácsot hagyott hátra írásban, melyekből közöljük a következőket:

Az előhaladás nagy titka a következőkben áll:
«Tessék derekasan dolgozni.

Lustasággal csak rongyot és szegénységet szerez az ember.

Az arczverejték az egyetlen anyag, a miből aranyat lehet csinálni.

A ki nem akar dolgozni, annak nem lesz semmije.

A ki madártojást akar, annak a fára kell mászni.

A ki az inge ujját felgyúri, az később finom posztóban jár. A ki nem szégyel kötényben járni, az később könnyen nélkülözni fogja azt.

Higyjétek el, hogy csak lépcsőről-lépésre lehet előrehaladni; ugrással ritkán lehet meggazdagodni.

Bármennyire sóvárogjon is valaki nagy nyereség után, azért a pénze még nem lesz több.

Lassan és biztosan jobb, mint ingadozva.

A kitartó munkának napi jövedelme gazdagabbá teszi az embert, mint a néha napján való szerencsés spekuláció.

Kis halaknak jó íze van.

Ha kevéssel is több valami, mégis csak több.

Mindennap egy fonál s egy év alatt kötél lesz belőle.

Követ köre halmozva: ház lesz belőle.

Előbb mászni kell, mielőtt az ember megy, s előbb menni, mint szaladni, s előbb szaladni, mint vasúton utazni.

Minél jobban siet valaki a gazdagság után, annál később éri azt el.

Nem jó tőke nélkül kezdeni üzletet.

Nagyon nehéz üres zsebbel alkudni.

Csak akkor repülj, ha már tollad van.

Pénz nélkül kereskedni annyi, mint téglá nélkül építeni házat, forgács nélkül gyújtani tüzet, s olyan gyertyát égetni, melynek nincs bele.»

Mennyi igazság van e pár mondatban! Vajha mi is minél többet megszívlelnénk közülök!

Vadászat jótékony célra. Az angol uralkodóház tagjai által elejtett vadaknak mintegy 97 százalékat kórházak, szegényházak és ehhez hasonló intézetek kapják meg. Az ily módon elajándékozott vad értéke évenként 400,000—600,000 koronát tesz ki.

Üvegüveg tisztítása. A nagyon bepiszkolt ablaküvegeket nyáron pompásan tisztíthatjuk esővízbe mártott csalánlevelekkel. Olyan üveget, a melyben olajos, zsíros folyadék volt, forró hamulúggal (lehetőleg bükkfahamuval) tisztítjuk. Boros, sörös, vagy eczetes palackokat kőszén- és kokszzhamuval, melyre vizet öntünk, tisztítunk meg. Aquarium-üvegeket és egyéb üvegüveget, a hol a sokáig bennállott víztől, tudniillik a víz mésztartalmától fehér csik rakódott le, higitott sósavval, vagy pedig erős eczettel, melybe konyhasót tettünk, dörzsölünk le. A homályossá vált tükröt 15 gramm legtisztább benzinnel megnedvesített 15 gramm égetett magnézium keverékével tisztítjuk meg olyképen, hogy a keverékből egy vattapamacsra öntünk és ezzel jól végig dörzsöljük a tükröt. Ezt a keveréket jól eldugaszolt üvegben el lehet tenni. Hogy az áttetsző lámpaernyőket az azokat eléktelenítő olajfoltoktól megtisztítsuk és azoknak szép homályos fényüket visszaadjuk, két kanál langyos hamuzsirt öntünk az ernyőbe vagy burába, be-

nedvesítjük vele az egész felületet és a foltokat finom lenronggyal megdörzsöljük; azután a burát vagy ernyőt tiszta vízzel öblögetjük és finom puha kendővel megszáritjuk.

Forró, vagy jeges ételek és italok. A gyomor-bajosok fürdő és üdülőhelyének: Karlsbad gyógyulást kereső vendégeinek legnagyobb része azokból az egynekből kerül ki, a kik vagy nagyon forró, vagy nagyon hideg, de sohasem kellő hőmérsékletű ételeket és italokat fogyasztanak. Kellő hőmérsékű táplálék alatt azt értjük, a mely a vér hőmérsékéhez legközelebb áll, tehát a 37—38 Celsius fokú ételt és italt. A gyomor bizonyos mértékig tud ugyan alkalmazkodni s eltűri a 7 fokos hideg vizet éppen úgy, mint az 50 fokos meleg levest, de a nagyon hideg vagy nagyon meleg táplálék a gyomor nyákhártyájában vérbőséget okoz, a melyből rendszerint katarrhus fejlődik; ha a gyomor nyákhártyájának ez a megsértése sokszor ismétlődik, úgy a katarrhus krónikussá, idültté válik. Ezt nyáron legtöbbször a jeges víz és bor, télen pedig rendszerint a forró leves, tea, vagy kávé idézi elő. Ha tehát nem akarunk gyomorhurutot szerezni, úgy ügyeljünk arra, hogy italunk sohasem legyen olyan forró, hogy a szájban kellemetlen égető érzést keltsen, mert éppen ez az égető érzés kényszerít arra, hogy az italt gyorsan lenyeljük, miáltal mintegy leforrázzuk a gyomrunkat; a jégbe hűtött italokkal legyünk szintén rendkívül óvatosak. Ha tudunkon kívül véletlenül forró, vagy jeges étel, illetőleg ital kerül a szánkba, úgy ne nyeljük azt le, hanem addig tartuk azt a szánkban, a míg a kellő hőmérsékre lehül, illetőleg felmelegszik s inkább a szánkát égessük meg egy kicsit, mint a gyomrunkat.

A forró vagy jeges ételek és italok a fogakra is ártalmasak, különösen ha a forró ételre hideg vizet iszunk, vagy megfordítva, mert az ilyen nagy hőbeli különbségek hatása következtében a fogak csontállományát védő zománcréteg megrepedezik, lepattogzik s azután a fog romlásnak indul.

Időjelzés. A «Meteor» szeptember második felére a következő időjelzést teszi közzé:

E hó 2-ik és 3-ik negyede már állandóbb jellegű időjárást ígér, különösen 11- és 19-ike között, hol azonban a 11-iki meleg, a 19-ike pedig száraz jellegű. Ezt követőleg különösen a 21-iki változási napok hatáskörében várhatunk nagyobb változást, kiadóbb csapadékkal esetleg lehüléssel és követőleg igen változó idővel, mely azután szeptember hó egész utolsó harmadát kitölti.

Szeptember hó második felének változási napjai 19-, 21-, 22-, 23-, 25-, 26-, 27-re esnek. Legerősebb hatásúak a 19-, 22-, 26-ikiak s így szeptember hó utolsó harmadában igen változó, míg közép részén alig állandó jellegű száraz meleg idő várható.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavitott lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

K. J. A szolgálati szabályok 7. §-a szerint a 40. életévüket meghaladott egyének állami szolgálatba csakis korengedély mellett nevezhetők ki. Ilyen korengedélyt azelőtt Ó Felsége, vagy az illetékes miniszter úr, mindig csak egy bizonyos szolgálati állásra nézve adott meg. Ma már azonban a korengedély megadásának külön határozatban való kimondása nem szükséges, minthogy annak engedélyezése az 1867. évi márczius hó 17-én Ó Felsége elnöklete alatt tartott minisztertanácsban hozott határozat alapján a gyakorlatban most hallgatólag akképen történik, hogy az államszolgálatba a 40-ik életéve betöltése után felvett, illetőleg kinevezett egyének, a felvétel, illetőleg kinevezés ténye által korengedély mellett alkalmazottaknak tekintendők, vagyis: a korengedély ma már megadottnak tekintetik azzal, ha a 40-ik életévét meghaladott egyén államszolgálatba felvett, illetőleg kinevezett. Épen ezért az illetőtől nyugellátásának tekintetéből szolgálatba lépésekor külön igénylemondási nyilatkozat nem is kívántatik, mert a korengedélynek a kinevezés által bár csak hallgatagon történt megadásával, az igénylemondás megtörténte is magától értetődik. A korengedély mellett alkalmazottak s ezek özvegyei és árvái ugyanis csak abban az esetben tarthatnak ellátásra igényt, ha az állandó ellátás feltételei beállottak (vagyis a férj csak 10 évi szolgálat után kap nyugdíjat, az özvegy és az árvák pedig a férj 5 évi szolgálata után), de ezek beállta előtt végkielégítésre igénynyel nem bírnak.

Hogy a korengedély megadásának szükségessége a városoknál fennáll-e, azt csak a városok szervezeti szabályrendeletéből lehet megtudni; ha igen, úgy a korengedély megadásáért forduljon az illető város tanácsához.

V. S. Az erdőőri szakvizgát a jövő évben is leteheti, mert az nem áll, hogy a magántanulók az erdőőri szakvizsga letételétől el fognak zártni.

D. N. P. A «Magyar állami altisztek és szolgák országos nyugdíjpótló és segélyező egyesülete» Budapesten, IX. ker. Ráday-utca 5. szám alatt van. A belépésre nézve kérjen onnan tájékoztatást.

O. M. Csak olyan kinevezéseket közölhetünk lapunkban, a melyekről hivatalos értesítést kapunk. Ha az Ön által közölt kinevezést felettes hivatala tudatja velünk, úgy azt készséggel közöljük. Ez nem bizalmatlanság önnel szemben, hanem csupán elővigyázat részünkről; kivételt pedig senkivel se tehetünk.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1910. évi augusztus hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Földmiv. min. hd. 20:55, hg. Esterházy erdőhiv. 8.—, Bezdini zárda hd. 18:15, Jancsovics Vidor 6.—, fehértemplomi vagyonszék hd. 22:55, Névtelen —40, Veress Sándor 1:40, G. Peschner és Chic hd. 80.—, Blockner J. hd. 6.—, földmiv. min. hd. 18:95, bf. Erdődy Gy. erdhiv. hd. 7:20, lippai főerdőhiv. hd. 25:35, lugosi erdőig. hd. 36:95.

1 koronát fizettek: Bugyi István, Bihari Ernő, Ficza János, Grettó Lajos, Jáki Máttyás, Hupágh Adolf, Udvari Rudolf, Takács Lajos, Kovács Ferencz, Imre János.

2 koronát fizettek: Buzi József, Farkas Géza, Kiss Imre, Koczé János, Mazur János, Grauzer Jenő, Molnár Orbán, Rosenberger János, Várjon Géza, Vig András, Kozák Tivadar, Pataki József, Berár János, Sorbán Károly, Széll József, Kovács Ferencz, Le-

hoczky István, Merreider István, Opreán János, Wenczel János, Méhes Ágoston, Pálfi Rudolf, Farkas József, Angerth Márton, Lakatos Ferencz, Deák Ferencz, Krausz Ferencz, Csubák Pál, Giper József, Horváth János, Kiesiny Tivadar, Mihály Ferencz, Ring Lajos, Fetz Lajos, Noszály Endre, Pusztai György, Fejes István, Miskovits Péter, Némedy József, Szmétán Mihály, Balogh Ferencz, Wádl Ferencz.

4 koronát fizettek: Tóth Bálint, Wepecka István, Kurucz Ferencz, Hudyma Károly, Jánossy Ottó, Krisztháber Lajos, Zsoldos Lajos.

HIRDETÉSEK

Pályázat erdőőri állásra.

Szakvizsgázott erdőőr kerestetik, a ki az erdei teendőkben, a mesterséges fáczántenyésztés és vadgondozásban a kellő gyakorlattal és jártassággal bir lehetőleg októberi szolgálatba lépéssel. Folyamodványok a fizetési igények megjelölésével és bizonyítványok másolataival, a melyek vissza nem adatnak a Mozsgói Uradalom Tisztartói Hivatalához Mozsgóra (Somogy m.) küldendők.

A mozsgói uradalom tisztartói hivatala.

(1. III. 2.)

A ki hárs- és nyárfáját kedvező árban eladni akarja, az forduljon a «Vesuvius» magyar gyufagyár részvénytársasághoz Győrött.

(2. II. 2.)

Állást keres, esetleg azonnali belépésre 19 éves erdőgyakornok, ki a vadászatban is jártas, s öt évi gyakorlattal bir. Beszél magyarul, németül és románul, ír és olvas csak magyarul.

(4.)

Pozsony vármegye Közigazgatási Erdészeti Bizottságától.

2498/1910. K. E. B.

Pályázati hirdetés.

Pozsony vármegyében, Széleskút állomáshellyel a védkerületi erdőőri állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 750 korona bérfizetés, 80 korona lakbér, 100 korona utiátalány és 20 korona írószerátalány, összesen tehát 950 korona évi javadalmazás van egybekötve, melyet a közigazgatási erdőészeti bizottság a kinevezett erdőőrnek a vármegye alispánja előleges havi részletekben a malaczkai m. kir. adóhivatalnál folyósít. Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen birják, esetleg a tót nyelvben is jártasak, ép, erős testalkatúak, a mely körülményt hatósági vagy honvédtörzsorvosi bizonyítvánnyal kötelesek igazolni és az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt kellékeknek is megfelelnek.

A kellően felszerelt és sajátkezűleg irt kérvények folyó évi október hó 15-éig Pozsony vármegye közigaz-

gatási erdészeti bizottságához nyújtandók be. A kitűzött határidőn túl beérkezett, valamint a kellően fel nem szerelt kérvényeket a bizottság figyelembe venni nem fogja.

A kinevezett erdőőr a kinevezési okmányban kikötött határidő alatt, de legkésőbb folyó évi november hó 1-től tartozik állását elfoglalni.

Pozsony, 1910. évi szeptember hó 7-én.

(5.)

Pető Jenő

alispán, a közig. erd. bizottság elnöke.

90153/1910. F. M. sz.

Árverési hirdetmény.

A beszercebányai m. kir. erdőigazgatósághoz tartozó s alant részletezett vadászterületeknek bérbeadása érdekében *folyó évi október hó 6-án d. e. 10 órakor* Beszercebányán, a m. kir. erdőigazgatóság tanács-termében írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Erdő-gondnokság	A vadászterület				Bánatpénz korona	Haszonbér tartam
	törzs-könyvi száma	kiterjedése k. h.	vad-állománya	évi haszonbéré mint kikialtási ár korona		
Erdőbádony	III/B	2488	Öz, vaddisznó, apróvad	500	50	1910.VII/1—1920.VII/31.
Mihálytelek	XXI	3119-6	Öz, vaddisznó, apróvad	500	50	1910.VII/1—1920.VI/30.

Az árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, külföldiek és az állami tisztviselők azonban ki vannak zárva. A mennyiben egyes bérbe venni szándékozók nemcsak egy, de több vadászterületet óhajtanának bérbe venni, szabályszerűen felszerelendő írásbeli zárt ajánlataik minden egyes vadászterületre külön-külön adandók be.

Bővebb felvilágosítás a m. kir. földművelésügyi miniszterium VII. A. 2. (vadászati) osztályában s a beszercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál kapható.

Budapest, 1910. évi szeptember hó 3-án.

(6.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Jegyzéke

azoknak az erdészeti szakmunkáknak, melyek az «Az Erdő»-re egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhetők meg:

Bölcszéi Belházy Emil: Az erdőrendezéstan kézikönyve. Ára 6 K.

Békó Albert: Számtan erdészeti altisztek részére. Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

Fekete Lajos: A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K.

- Erdőrendezéstan. Ára 9 K.
- Erdőértékszámítást. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
- Erdészeti nyereségszámítást. Ára 3 K.
- A száraló erdők berendezése. Ára 90 f.

Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: Erdészeti növénytan. (I. k. elfogyott.) II. k. ára 12 K.

Fekete L. és Soltz Gyula: Erdőbecsléstan. Ára 6 K. (II. kiad.)

Földes János: A legelőerdők. Ára 1 K 60 f. 55 f. portó be-küldése esetén bérmentve.

Gaul Károly: Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Gellért József: A bükk-tüzi romlása s az ellene való védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.

Horváth Sándor: Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Kövesi Antal: Erdészeti géptan. Ára 4 K.

Márton Sándor: A legelőerdők berendezése, kezelése és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.

Péchy Dezső: A külföldi fafajok megtelepítése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Pohl János: Tangenstáblázatok. Ára 1 K.

Sobó Jenő: Erdészeti építéstan. I. R. (1. és 2. kötet) Középítéstan; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. II. R. Ut-, vasút-és hidépítéstan, ára 12 K.

Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet. Ára 20 K.

Tomcsányi Gusztáv: Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.

Vadas Jenő: Erdőműveléstan. Ára 7 K.

Erdészeti Rendeletek Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f. 1893—94. (XIII—XIV.) évfolyam. Ára 1 K 20 f. 1895. (XV.) évfolyam ára 60 f. 1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f. 1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f. 1901—03. (XXI—XXIII.) évfolyam ára 3 K. 1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő.

A nem említett évfolyamok elfogytak.

Ö felsége nagy fénynyomatú arcképe. Ára 7 K.

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

Bedő Albert dr.: A magyar állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Kiadja a m. kir. földművelésügyi miniszterium.)

Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy az erdészeti alaponaljai kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre 55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.: A vadászati ismeretek kézikönyve. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél. Ára a négy kötetnek füzve 9 K., kötve 13 K.)

Bund Károly: Értekezések az erdőrendezés köréből. Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Cséti Ottó: Általános földméréstan. Ára 9 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Fekete Lajos: Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Maghazas növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

Fekete Lajos: Erdészeti talajtan. Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)

Szécsi Zsigmond: Az erdőhasználatlan kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható ugyanott.)

Téglás Károly: Erdővédelemtan. Ára 5 K 40 f. (Kapható ugyanott.)

Tomcsányi Imre: Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeletek Tára» I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)

Tuzson János dr.: A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódnál Budapest, Váci-utca.)

Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia története és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél Selmeczbányán.)

Vadas Jenő: Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Múzeum-körút 2 szám.)

Erdészeti segédtablák. Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnál.)

Erdei rovatos napló. Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)

Termési tablák 1886. Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezőse, Jolsva, Gömör-megye.)

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, V., Alkotmány-u. 6.